

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Відділення загальноосвітньої підготовки
економічне

Циклова комісія гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної
роботи

30 серпня 2024 р.

Людмила БАЛДИЧ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань	Спеціальність
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування
07 Управління та адміністрування	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
07 Управління та адміністрування	073 Менеджмент

Програму з навчальної дисципліни українська мова розроблена на основі навчальної програми з української мови для закладів фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку фахових молодших бакалаврів на основі базової середньої освіти, схваленої Вченою радою Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 7 від 28 вересня 2022 р.). 24 с.

Розробники: Сорока Мирослава Василівна, викладач гуманітарних дисциплін, спеціаліст вищої категорії;

Криstopчук Тетяна Євгенівна, викладач гуманітарних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор педагогічних наук;

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії гуманітарних дисциплін

Протокол від «27» серпня 2024р. № 1

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін

«27» серпня 2024р.

(підпис)

Тетяна КРИСТОПЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від «27» серпня 2024р. № 1

«27» серпня 2024 р.

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

Оксана Талабська, 2024
Тетяна КРИСТОПЧУК, 2024
ВСП «РФК НУБіП України», 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь		
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування 073 Менеджмент 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	140	
Кількість кредитів ECTS	4,6	
Кількість змістових модулів	8	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Форма контролю	модульний контроль	
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання		
Форма навчання	денна (I курс)	денна (II курс)
Рік підготовки	2024-2025	2024-2025
Семестр	1-2	3-4
Аудиторні години:	60	60
Лекційні	60	60
Практичні		
Семінарські	-	-
Самостійна робота	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	2	2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає в узагальненні й систематизації знань, набутих у процесі вивчення основного курсу української мови, а також їхньому поглибленні відповідно до вимог, що ставляться перед студентами середніх та вищих освітніх закладів, піднесенні культури мовлення студентів, насамперед через удосконалення вмінь ефективного оперування мовними і мовленнєвими знаннями, зокрема, стилістичними, текстотворчими, риторичними.

Предметна мета – формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Супутні та наступні навчальні дисципліни – «Історія України», «Зарубіжна література», «Художня культура», «Українська мова за професійним спрямуванням».

Завдання дисципліни:

- формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України;
- формування предметної і ключових компетентностей;
- формування духовного світу учнів, цілісних світоглядних уявлень, системи загальнолюдських, національних, особистісних ціннісних орієнтирів;
- навчання засобами мови пізнавати світ, облаштовувати гармонійне співіснування в ньому, зберігати й передавати культурні набуток, виражати емоції й почуття, розв'язувати життєві проблеми;
- формування мовленнєвої культури, раціональної мовленнєвої поведінки;
- розвиток логічного і критичного мислення, творчої уяви;
- формування мовного смаку, мовного чуття і мовної стійкості, сприяння усвідомленню краси й естетики української мови.

Зміст програми диференційовано за взаємопов'язаними змістовими лініями: мовленнєвою, мовною, соціокультурною, діяльнісною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- поняття комунікації, ділового спілкування;
- особливості міжкультурної комунікації;
- відомості про риторику як науку й мистецтво, роль риторики в самореалізації особистості;
- основні відомості про зародження, розвиток риторики, роль риторики в житті суспільства й окремої людини;
- залежність мовленнєвої поведінки людини від сприйняття картини світу за допомогою мовних одиниць;

вміти:

- дотримуватися вимог культури мовлення з метою ефективної комунікації;
- моделювати ситуації професійного спілкування з дотриманням етики професійного спілкування;
- виправляти комунікативні помилки під час спілкування;
- аналізувати мовленнєву ситуацію, умови спілкування, поведінку учасників спілкування;
- володіти голосом, правильною артикуляцією, невербальними засобами з метою реалізації мети спілкування й активізації уваги слухачів, правильно - вибирати місце для виступу, відстань до слухачів;
- здійснювати систематичну підготовку до висловлювань та підготовку до конкретного виступу; правильно обирати тему, визначати цільову настанову, добирати мовний матеріал, розташовувати його в певній послідовності;
- проголошувати промову, слідкувати за реакцією слухачів, коригувати виступ у разі потреби;
- сприймати усне мовлення за допомогою слуху;
- складати план почутого, тези, робити тематичні виписки, визначати стиль, тип, жанр мовлення;
- визначати актуальну інформацію в прочитаному, засвоювати її;
- аналізувати зміст, структуру, мовне оформлення тексту;

- створювати власні діалогічні й монологічні висловлювання відповідно до прийнятих вимог, аналізувати, удосконалювати власне мовлення;
- визначати стилістичні особливості синтаксичних одиниць, аналізувати словосполучення і речення з погляду їх структури і комунікативного призначення, доречно використовувати в усному й писемному мовленні словосполучення і речення;
- здійснювати редагування тексту з пунктуаційними помилками;
- здійснювати синтаксичний і пунктуаційний аналіз речень з метою обґрунтування постановки розділових знаків;
- використовувати цитати у власному усному й писемному мовленні;
- оперувати основними поняттями лінгвістики тексту, переробляти тексти відповідно до визначеної мети;
- виділяти в тексті складне синтаксичне ціле, здійснювати актуальне (комунікативне) членування речення, визначати способи зв'язку речень у тексті;
- аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів; переробляє тексти відповідно до отриманого завдання;
- удосконалювати правописні уміння й навички, культуру писемного мовлення.

Добір навчального змісту здійснено з урахуванням таких дидактичних і методичних принципів:

- 1) *соціальної доцільності* (засвоений навчальний матеріал і сформовані на його основі вміння й навички зумовлені системою соціальних цінностей і очікувань);
- 2) *взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку* (наявність у змісті елементів, що забезпечують гармонійну реалізацію загальноосвітніх і предметних завдань);
- 3) *демократизації й гуманізації* (забезпечення суб'єкт-суб'єктних стосунків між учителем і учнями);
- 4) *детермінації* (налагодження зв'язків предмета з попереднім досвідом учнів, прогнозування майбутніх успіхів);
- 5) *єдності теорії й практики* (засвоений навчальний матеріал, сформовані вміння й навички мають прикладний характер, можливість застосування не лише у сфері навчальної діяльності, а й професійній та особистісній).

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Українська мова» у здобувачів освіти формуються такі **компетентності**:

Ключові компетентності:

Спілкування державною мовою – готовність (здатність) особистості засобами української мови успішно взаємодіяти у процесі розв'язання типових для віку життєвих проблем; сформоване ціннісне ставлення до мови свого народу, наявність досвіду послуговування державною мовою.

Спілкування іноземними мовами – готовність (здатність) реалізовувати різноманітні комунікативні наміри у широкому діапазоні особистісних, соціальних і культурних контекстів.

Математична грамотність – спроможність особистості застосовувати математичні вміння в реальному житті, працювати з числовою інформацією.

Компетентності у природничих науках і технологіях – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб, застосовувати ІКТ у навчанні й повсякденному житті, знаходити, опрацьовувати і систематизовувати інформацію); здатність бути відкритими до інновацій, реалізувати себе в мінливому технологічному, життєвому, навчальному й трудовому середовищі.

Інформаційно-комунікаційна компетентність – здатність (готовність) розуміти навколишнє інформаційне середовище, самостійно шукати, добирати й критично аналізувати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати та транслювати її й діяти відповідно до своїх цілей і прийнятої в суспільстві комунікаційної етики.

Уміння вчитися протягом життя – здатність і внутрішня потреба самостійно здобувати знання і формувати вміння відповідно до поставлених цілей з метою самовдосконалення й самореалізації.

Соціальна і громадянська компетентності – усвідомлення громадянської повинності й відповідальності, здатність до реалізації громадянських прав і обов'язків.

Підприємницька компетентність – це інтегрована якість особистості, що базується на креативності, творчості, інноваційності, здатності до ризику, спроможності планувати, самоорганізовуватися й організовувати підприємницьку діяльність, утілювати ідеї у сферу економічного життя, розв'язувати конфліктні ситуації, приймати рішення, брати на себе відповідальність, формувати моделі поведінки, необхідні для успішного розв'язання нагальних виробничих проблем.

Загальнокультурна – здатність учня усвідомлено сприймати надбання культури як цінність, аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати традиційні для культури українського народу методи самовиховання.

Екологічна грамотність і здорове життя – здатність розумно й раціонально користуватися природними ресурсами, усвідомлене ставлення до ролі довкілля для життя й здоров'я людини; готовність виявляти активну життєву позицію в питаннях захисту довкілля, дотримуватися здорового способу життя й пропагувати його.

Фахові:

Власне мовні компетенції:

- знання базових мовознавчих понять, основних відомостей з різних розділів мовознавства, передбачених програмою з української мови за професійним спрямуванням;
- базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, правописні вміння;
- внутрішня потреба вивчати українську мову (як рідну, державну);
- розуміння зображувально-виражальних можливостей рідної (української) мови;
- уміння внутрішньо проникати в смисл дидактичного тексту;
- лінгвосоціокультурні компетенції, серед них знання правил мовленнєвого етикету українців, виразів народної мудрості;
- досвід самостійної предметної діяльності - навчально-пізнавальної, аналітичної, синтетичної та ін.

Мовленнєві компетенції:

- знання базових мовленнєвознавчих понять;
- здатність адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане;
- здатність до мовленнєвої творчості;
- здатність планувати, готувати майбутнє висловлювання в різних жанрах за інтерактивними і трансактивними схемами, виступати з повідомленням;
- здатність реалізовувати задум у процесі мовленнєвої діяльності;
- здатність до асоціативної мовленнєво-мислительної діяльності;
- уміння аудіювання, читання, говоріння, письма;
- гнучке вміння використовувати засоби рідної мови залежно від типу, стилю мовлення;
- уміння редагувати власне та чуже мовлення;
- здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності.

Комунікативні компетенції:

- уміння доцільно використовувати засоби рідної мови в практиці живого спілкування;
- уміння наводити переконливі аргументи в процесі розмови;
- здатність орієнтуватися в ситуації спілкування, комунікативно виправдано добирати вербальні і невербальні засоби і способи для оформлення думок, почуттів у різних сферах спілкування;
- уміння встановлювати і підтримувати контакт із співрозмовником, змінювати стратегію, мовленнєву поведінку залежно від комунікативної ситуації;

- досвід особистої відповідальності за власну комунікативну поведінку, вимогливість до свого мовлення.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості.

Функціональна стилістика і культура мовлення

Тема 1. Вступ. Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і мовлення комунікативно доцільне (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність). Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість.

Стилістичні засоби лексикології та фразеології

Тема 2. Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм.

Тема 3. Лексична норма. Лексична помилка. Лексичне значення слова. Слово і контекст; залежність значень слова від контексту. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність. Виступ під час дискусії «Які слова руйнують наше життя?»; «Інтернет зближує чи накопичує самотність?» Слова власне українські й запозичені. виправдані й небажані запозичення.

Тема 4. РМ. Есе як вид творчої роботи. Види есе. Контрольне есе. «Прекрасна мить життя», «Чарівність і могутність слова».

Тема 5. Слова власне українські й запозичені. виправдані й небажані запозичення. Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Пароніми. Запобігання помилок у вживанні паронімів. Фразеологізми.

Тема 6. Контрольна робота (тестові завдання). Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Лексична норма.

Змістовий модуль 2.

Практична стилістика і культура мовлення. Стилістичні засоби фонетики

Тема 7. Загальна характеристика звукового складу мови. Орфоепічні норми. Склад і наголос. Правила переносу слів.

Тема 8. Правопис. Орфографічна норма. Правопис знака м'якшення, апострофа.

Тема 9. РМ. Читання текстів різних стилів, типів, жанрів мовлення. Усне переказування текстів різних стилів із творчим завданням.

Тема 10. Правопис великої букви

Тема 11. РМ. Письмове обґрунтування свого вибору на визначену тему («Електронна чи паперова книга?», «Чи потрібно вчитися заощаджувати?», «Чи може зашкодити неграмотне письмо?»).

Тема 12. Правопис слів з ненаголошеними голосними.

Тема 13. Правопис слів з подвоєнням і подовженням приголосних.

Тема 14. Правопис слів зі спрощенням у групах приголосних.

Тема 15. Правопис слів з чергуванням голосних і приголосних звуків.

Тема 16. Написання слів іншомовного походження.

Тема 17. Контрольна робота (тестові завдання). Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичнi засоби фонетики. Орфографiчна норма.

Тема 18. Узагальнення і систематизація вивченого у I семестрі.

Змістовий модуль 3.

Словотворчі засоби стилістики

Тема 19. Морфеми і словотвірна структура слова. Основні способи словотвору.

Тема 20. Стилiстичне забарвлення значущих частин слова (префіксів і суфіксів). Словотворчі норми (правильне творення слів)

Тема 21. Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах.

Тема 22. Правопис. Написання складних слів. Правопис складноскорочених слів.

Тема 23. Правопис. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс.

Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту

Тема 24. Сприймання чужого мовлення. Конспектування висловлювань, що сприймаються на слух. Усний переказ тексту із творчим завданням(висловлення власного ставлення до подій, героїв тощо).

Тема 25. Читання текстів різних стилів. Написання конспекту прочитаного, тематичних виписок прочитаної науково-популярної статті. Складання плану, тез.

Тема 26. РМ. Письмовий переказ тексту із творчим завданням.

Тема 27. Контрольна робота (тестові завдання). Словотворчі засоби стилістики.

Змістовий модуль 4.

Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики

Тема 28. Стилiстичне забарвлення граматичних форм. Іменник як частина мови. Поняття роду, числа. Іменники спільного і подвійного родів. Складні випадки відмінювання іменників. Особливості кличного відмінка.

Тема 29. Прикметник. Особливості творення ступенів порівняння прикметників.

Тема 30. Числівник як частина мови. Особливості відмінювання та їх зв'язок з іменниками.

Тема 31. Правопис прислівників. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук

Тема 32. Складні випадки правопису різних частин мови. Особливості відмінювання чоловічих та жіночих імен, по батькові, прізвищ. Вітальний адрес.

Тема 33. Складні випадки правопису різних частин мови. Дієслово як частина мови.

Тема 34. Службові частини мови. Правопис.

Тема 35. Правопис часток *НЕ* і *НИ* з різними частинами мови.

Тема 36. Контрольна робота (тестові завдання). Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики.

Тема 37. Повторення в кінці року. Удосконалення правописної грамотності.

Змістовий модуль 5.

Стилістика простих речень

Тема 38. Синтаксична норма. Види простих речень.

Тема 39. Головні і другорядні члени речення.

Тема 40. Пунктуаційна норма. Пунктограми у простому реченні. Тире між підметом і присудком у простому реченні.

Тема 41. Розділові знаки у простих реченнях ускладнених однорідними членами речення, звертаннями.

Тема 42. Розділові знаки у простих реченнях ускладнених вставними словами й вставними компонентами.

Тема 43. Розділові знаки у простих реченнях ускладнених відокремленими означеннями, прикладками.

Тема 44. Розділові знаки у простих реченнях ускладнених відокремленими обставинами, додатками.

Тема 45. Контрольна робота (тестові завдання). Стилістика простих речень.

Змістовий модуль 6.

Стилістика складних речень

Тема 46. Поняття складного речення. Види складних речень. Особливості вживання в мовленні різних видів складних речень.

Тема 47. Безсполучникове складне речення й розділові знаки в ньому. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Тема 48. Пунктуаційна норма. Пунктограми у складному реченні. Кома у складному реченні. Крапка з комою у складному реченні.

Тема 49. Двокрапка у складному реченні. Тире у складному реченні.

Тема 50. Правила побудови складних речень. Логічні помилки в складних реченнях. РМ. Написання власного висло вловлювання «Чи погоджуєтеся ви з думкою про те, що найвеличнішою може бути проста, звичайна людина?»

Тема 51. Контрольна робота (тестові завдання). Поглиблення і систематизація найважливіших відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики тексту і стилістики.

Стилістика речень із різними способами вираження чужого мовлення.

Тема 52. Пряма і непряма мова, її призначення. Способи цитування.

Тема 53. Пунктограми при прямій мові і діалозі.

Змістовий модуль 7.

Тема 54. Основні пунктограми в простому і складному реченнях, у реченнях з прямою мовою та в діалозі. Пунктуаційний аналіз.

Тема 55. Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань.

Риторика

Тема 56. Текст як середовище функціонування мовних одиниць.

Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Текст у професійному спілкуванні. Складне синтаксичне ціле. Актуальне членування речення. Способи зв'язку речень у тексті.

Тема 57. Основні способи виступу. **РМ.** Підготовка до публічного виступу.

Тема 58. РМ. Виступ з тематичною промовою (підготовлений і заздалегідь не підготовлений).

Тема 59. Діалогічне мовлення. Складання й розігрування діалогів до запропонованих ситуацій у дискантному й контактному спілкуванні. Виступ під час бесіди, дискусії, полеміки.

Тема 60. Монологічне мовлення.

Тема 61. Контрольна робота (тестові завдання). Синтаксис і стилістика тексту.

Змістовий модуль 7.

Тема 62. Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань

Тема 63. Узагальнення і систематизація відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики й стилістики.

Тема 64. Контрольна робота (тестові завдання).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		ауд	п	с	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Функціональна стилістика і культура мовлення	2	2			
Тема 2. Стилiстичнi засоби лексикологiї та фразеологiї	10	10			
Разом за змістовим модулем 1.	12	12			
Змістовий модуль 2.					
Тема 3. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичнi засоби фонетики	2	2			
Тема 4. Правопис. Орфографічна норма.	20	20			
Разом за змістовим модулем 2.	22	22			
Змістовий модуль 3.					
Тема 5. Словотворчі засоби стилістики	14	142			
Тема 6. Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту	8	8			
Разом за змістовим модулем 3.	22	22			
Змістовий модуль 4.					
Тема 7. Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики	22	22			

Тема 8. Повторення в кінці року. Удосконалення правописної грамотності.	2	2			
Разом за змістовим модулем 4.	24	24			
Змістовий модуль 5.					
Тема 9. Стилїстика простих речень	16	16			
Разом за змістовим модулем 5	16	16			
Змістовий модуль 6.					
Тема 10. Стилїстика складних речень	18	18			
Разом за змістовим модулем 6.	18	18			
Змістовий модуль 7.					
Тема 11. Стилїстика речень із різними способами вираження чужого мовлення	4	4			
Тема 12. Риторика	12	12			
Разом за змістовим модулем 7.	16	16			
Змістовий модуль 8.					
Тема 13. Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань	8	8			
Тема 14. Підсумкове заняття.	2	2			
Разом за змістовим модулем 4.	10	10			
Усього годин	140	140			

5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид (тип) навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
І семестр				
Змістовий модуль 1.				12
1	Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Функціональна стилістика і культура мовлення			
	1	вивчення нового матеріалу	Вступ. Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і мовлення комунікативно доцільне (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність). Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість.	2
2	Стилістичні засоби лексикології та фразеології			
	2	комбінований	Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм.	2
	3	комбінований	Лексична норма. Лексична помилка. Лексичне значення слова. Слово і контекст; залежність значень слова від контексту. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність. Виступ під час дискусії «Які слова руйнують наше життя?».	2
	4	удосконалення знань, умінь та навичок	РМ. Письмове обґрунтування свого вибору на визначену тему «Грубість у спілкуванні – духовна слабкість чи демонстрування сили?».	2
	5	комбінований	Слова власне українські й запозичені. Виправдані й небажані запозичення. Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Пароніми. Запобігання помилок у вживанні паронімів. Фразеологізми.	2
	6	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Лексична норма.	2

Змістовий модуль 2.				24
3	Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичні засоби фонетики			
	7	комбінований	Загальна характеристика звукового складу мови. Орфоепічні норми. Склад і наголос. Правила переносу слів	2
	8	комбінований	Правопис. Орфографічна норма. Правопис знака м'якшення, апострофа	2
	9	комбінований	Правопис великої букви	2
	10	удосконалення знань, умінь та навичок	РМ. Письмове обґрунтування своєї позиції щодо визначеної теми спілкування: <i>«Мій вибір – жити, працювати в Україні», «...найчистіша душа незрадлива, найскладніша людина проста (В.Симоненко)», «Електронна чи паперова книга?», «Чи може зашкодити неграмотне письмо?»</i>).	2
	11	комбінований	Правопис слів з ненаголошеними голосними	2
	12	комбінований	Правопис слів з подвоєнням і подовженням приголосних	2
	13	комбінований	Правопис слів зі спрощенням у групах приголосних	2
	14	комбінований	Правопис слів з чергуванням голосних і приголосних звуків.	2
	15	комбінований	Написання слів іншомовного походження.	2
	16	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичні засоби фонетики. Орфографічна норма.	2
	17	узагальн. і систематиз. знань, вмінь і навичок	Узагальнення і систематизація вивченого у I семестрі.	2
II семестр				
Змістовий модуль 3				20
4	Словотворчі засоби стилістики			
	18	комбінований	Морфеми і словотвірна структура слова. Основні способи словотвору.	2
	19	удосконалення знань, умінь та навичок	РМ. Читання текстів різних стилів, типів, жанрів мовлення. Усне переказування текстів різних стилів із творчим завданням.	2

	20	комбінований	Стилістичне забарвлення значущих частин слова (префіксів і суфіксів). Словотворчі норми (правильне творення слів)	2
	21	комбінований	Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах.	2
	22	комбінований	Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах	2
	23	комбінований	Правопис. Написання складних слів. Правопис складноскорочених слів.	2
	24	комбінований	Правопис. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс.	2
5	Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту			
	25	удосконалення знань, умінь та навичок	Сприймання чужого мовлення. Конспектування висловлювань, що сприймаються на слух. Усний переказ тексту із творчим завданням(висловлення власного ставлення до подій, героїв тощо).	2
	26	удосконалення знань, умінь та навичок	Читання текстів різних стилів. Написання конспекту прочитаного, тематичних виписок прочитаної науково-популярної статті. Складання плану, тез.	2
	27	удосконалення знань, умінь та навичок	РМ. Письмовий переказ тексту із творчим завданням.	2
	28	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Словотворчі засоби стилістики.	2
Змістовий модуль 4.				24
6	Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики			
	29	комбінований	Стилістичне забарвлення граматичних форм. Іменник як частина мови. Поняття роду, числа. Іменники спільного і подвійного родів. Складні випадки відмінювання іменників. Особливості кличного відмінка.	2
	30	комбінований	Прикметник. Особливості творення ступенів порівняння прикметників.	2
	31	комбінований	Числівник як частина мови. Особливості відмінювання та їх зв'язок з іменниками.	2
	32	комбінований	Числівник як частина мови. Особливості відмінювання та їх зв'язок з іменниками.	2

	33	комбінований	Правопис прислівників. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук	2
	34	комбінований	Правопис прислівників. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук	2
	35	комбінований	Складні випадки правопису різних частин мови. Особливості відмінювання чоловічих та жіночих імен, по батькові, прізвищ. Вітальний адрес.	2
	36	комбінований	Складні випадки правопису різних частин мови. Дієслово як частина мови.	2
	37	комбінований	Службові частини мови. Правопис.	2
	38	комбінований	Правопис часток <i>НЕ</i> і <i>НИ</i> з різними частинами мови.	2
	39	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики.	2
	40	узагальн. та систематиз. знань умінь та навичок	Повторення в кінці року. Удосконалення правописної грамотності. Залік з модуля.	2
			III семестр	
			Змістовий модуль 5	14
7			Стилістика простих речень	
	41	комбінований	Синтаксична норма. Складні випадки синтаксичного узгодження та синтаксичного керування.	2
	42	комбінований	Види простих речень і відтінки їхніх значень. Головні і другорядні члени речення.	2
	43	комбінований	Пунктуаційна норма. Пунктограми у простому реченні. Тире між підметом і присудком у простому реченні.	2
	44	комбінований	Розділові знаки у простих реченнях ускладнених однорідними членами речення, звертаннями.	2
	45	комбінований	Розділові знаки у простих реченнях ускладнених вставними словами й вставними компонентами.	2
	46	комбінований	Розділові знаки у простих реченнях ускладнених відокремленими означеннями, прикладками.	2

	47	комбінований	Розділові знаки у простих реченнях ускладнених відокремленими обставинами, додатками.	2
	48	комбінований	Контрольна робота (тестові завдання). Стилїстика простих речень.	2
			Змістовий модуль 6	18
8			Стилїстика складних речень	
	49	комбінований	Поняття складного речення. Види складних речень. Складносурядне речення.	2
	50	комбінований	Складнопідрядне речення й розділові знаки у ньому.	2
	51	комбінований	Безсполучникове складне речення й розділові знаки в ньому.	2
	52	комбінований	Двокрапка у складному реченні. Тире у складному реченні.	2
	53	комбінований	Правила побудови складних речень. Логічні помилки в складних реченнях. РМ. Написання власного висловлювання «Чи погоджуєтесь ви з думкою про те, що найвеличнішою може бути проста, звичайна людина?»	2
	54	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Поглиблення і систематизація найважливіших відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики тексту і стилїстики.	2
9			Стилїстика речень із різними способами вираження чужого мовлення	
	55	комбінований	Пряма і непряма мова, її призначення. Способи цитування.	2
	56	комбінований	Пунктограми при прямій мові і діалозі.	2
	57	узагальн. та систематиз. знань умінь та навичок	Узагальнення і систематизація вивченого.	2
			IV семестр	
			Змістовий модуль 7	16
	58	удосконалення знань, умінь та навичок	Основні пунктограми в простому і складному реченнях, у реченнях з прямою мовою та в діалозі. Пунктуаційний аналіз.	2
	59	комбінований	Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і	2

			пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань.	
10	Риторика			
	60	вивчення нового матеріалу	Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Текст у професійному спілкуванні. Складне синтаксичне ціле. Актуальне членування речення. Способи зв'язку речень у тексті.	2
	61	удосконалення знань, вмінь та навичок	Основні способи виступу. РМ. Підготовка до публічного виступу.	2
	62	удосконалення знань, вмінь та навичок	РМ. Виступ з тематичною промовою (підготовлений і заздалегідь не підготовлений).	2
	63	удосконалення знань, вмінь та навичок	РМ. Виступ з тематичною промовою (підготовлений і заздалегідь не підготовлений).	2
	64	комбінований	Діалогічне мовлення. Складання й розігрування діалогів до запропонованих ситуацій у дискантному й контактному спілкуванні. Виступ під час бесіди, дискусії, полеміки.	2
	65	контроль і корекція знань, умінь та навичок	Контрольна робота (тестові завдання). Синтаксис і стилістика тексту.	2
			Змістовий модуль 8	10
	66	комбінований	Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань	2
	67	комбінований	Удосконалення правописної грамотності: правильне використання відомих орфограм і пунктограм в писемному мовленні під час відтворення і створення висловлювань	2
	68	узагальн. та систематиз. знань умінь та навичок	Узагальнення і систематизація відомостей із синтаксису, пунктуації, лінгвістики й стилістики.	2
	69	контроль і корекція знань,	Контрольна робота (тестові завдання).	2

		умінь та навичок		
	70	узагальн. та систематиз. знань умінь та навичок	Підсумкове заняття.	2
			Всього	140

6. Індивідуальні завдання

	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідно-розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1.	Стилістична функція прямої мови та її різновидів	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
2.	Фразеологія прози В. Винниченка: структура, семантика, стилістичні особливості	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
3.	Експресивно-виражальні можливості кольористичної лексики (на матеріалі поезії поетів-неокласиків)	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
4.	Порівняльна характеристика символів у творах поетів-шістдесятників	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
5.	Семантико-стилістичні функції кличного відмінка в дитячому фольклорі	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
6.	Семантико-словотвірна типологія парадигм іменників-назв продуктів харчування та назв посуду	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
7.	Особливості вживання фразеологізмів у публіцистичному мовленні	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
8.	Експресивні засоби художньої мови Ю. Андруховича	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
9.	Словотвір іменників-назв жінок у драматургії І. Франка	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
10.	Стилістичні фігури в художніх текстах В. Підмогильного	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
11.	Мовні особливості проповідницької літератури	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
12.	Мовні засоби образності в новелах М. Коцюбинського	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
13.	Синонімічні групи дієслів руху у творі О. Гончара "Собор"	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
14.	Космонімічна лексика в поезії Ліни Костенко	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація

15.	Функціональне навантаження емоційно забарвленої лексики в текстах реклами	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
16.	Семантико-стилістичні особливості дієслівної синонімії в поетичній мові Ліни Костенко	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
17.	Словотвірна характеристика лексики сучасного молодіжного сленгу	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
18.	Словотвірна характеристика неологізмів у сучасній українській мові	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
19.	Символи води в поезії В. Барки	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
20.	Слова-символи в поезії Б.-І. Антонича	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
21.	Назви тварин в усмішках Остапа Вишні	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
22.	Топоніми в поезіях Ліни Костенко	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
23.	Мовні засоби вираження внутрішнього стану людини в сучасній українській мові	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
24.	Семантико-стилістичні особливості історизмів та архаїзмів (на матеріалі роману Б. Лепкого "Мазепа")	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
25.	Семантико-стилістичні особливості фразеологізмів (на матеріалі роману Л. Костенко "Маруся Чурай")	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
26.	Особливості використання форм мовленнєвого етикету (на матеріалі листування Леся Українки)	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
27.	Мовні особливості повісті М. Коцюбинського "Тіні забутих предків"	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
29.	Застаріла лексика в романі П. Куліша "Чорна рада"	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація
30.	Особливості вживання звертань у молитовних текстах	науково-дослідницька робота	II семестр захист, презентація

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Українська мова» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання мови: за джерелом знань (відповідно до класифікації С.Х.Чавдарова, О.В.Текучова, Л.П.Федоренка, Є.М.Дмитровського): усний виклад матеріалу (розповідь, бесіда, лекція), аналіз мови, вправи, використання наочних посібників, робота з навчальною книгою, екскурсія; за рівнем пізнавальної діяльності студентів (І.Я.Лернер,

О.В.Дудников): пояснювальні-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові (евристичні) і дослідницькі.

8. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни «Українська мова» використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи студента:

- попередній контроль,
- поточний контроль,
- періодичний контроль,
- підсумковий контроль: (підсумкове тестування з кожного змістовного модуля; директорська контрольна робота; державна підсумкова атестація).

Підсумковий рейтинг (за 50-бальною шкалою) за семестр з дисципліни «Українська мова» визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

Контрольна перевірка здійснюється фронтально та індивідуально.

Фронтально оцінюються: аудіювання, читання мовчки, диктант, письмовий переказ та письмовий твір, мовні знання та вміння.

Індивідуально оцінюються: говоріння (діалог; усний переказ, усний твір) та читання вголос.

Перевірка мовних знань та вмінь здійснюється за допомогою завдань тестового характеру (на їх виконання відводиться 15-20 хвилин заняття) або диктанту, залежно від характеру навчального матеріалу. Решта часу контрольного заняття може бути використана на виконання завдань з аудіювання, читання мовчки.

Оцінювання говоріння, читання вголос здійснюється індивідуально шляхом поступового накопичення оцінок для того, щоб кожний студент одержав мінімум одну оцінку за виконання завдань на побудову діалогу, усного переказу й усного твору. Для цих видів робіт не відводять окремого заняття, а бали виводять один раз на рік.

9. Шкала оцінювання

Шкала відповідності балів рейтингу орієнтовним показникам критеріїв оцінювання у відсотках правильних відповідей, заліковим та екзаменаційним оцінкам відповідно до модульно-рейтингової системи навчання та 12-бальній шкалі на підставі критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у системі загальної середньої освіти

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11

90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8
75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Робоча навчальна програма
4. Плани занять
5. Завдання для обов'язкової (директорської) контрольної роботи
6. Питання до заліків з модулів
7. Контрольні тестові завдання до заліків з модулів
8. Навчальний посібник
9. Роздавальний матеріал

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Антонюк Т.М., Стрижаковська О.С., Авдіковська Л.М. Українська мова: навч. посіб. для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації. Чернівці: ДрукАрт, 2014.
2. Авраменко О.М. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Грамота, 2018.
3. Голуб Н.Б., Новосолова В.І. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Педагогічна думка, 2018.
4. Глазова О.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. Харків: Ранок, 2018.
5. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.: Генеза, 2018.
6. Шевчук С.В. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. К.; Ірпінь: Перун, 2018.
7. Юшук І.П. Українська мова: практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2012.
8. Юшук І.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу загальн. серед. освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2018.

Додаткові

1. Заболотний О.В, Заболотний В.В.. Українська мова: підручник для учнів 10 класу: Рівень стандарту. – К.: Генеза, 2010.
2. Заболотний О.В, Заболотний В.В.. Українська мова: підручник для учнів 11 класу: Рівень стандарту. – К.: Генеза, 2010.
3. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навч.посіб.- К., 2007;
4. Пентиліук М.І., Горошкіна О.М., Попова Л.О. Українська мова 11 клас. Рівень стандарту. – К.: Освіта, 2011.
5. М.Я.Плющ, В.І.Тихоша. Українська мова: підручник для учнів 10 класу: Профільний рівень. – К.: Освіта, 2010.
6. Семотюк О.П. Сучасний словник іншомовних слів. – Х.: Веста: Ранок, 2010.
7. Українська мова і література. Власне висловлювання (твір-роздум). – Х.: Ранок, 2010.
8. Українська мова і література. Експрес-підготовка / Т.М.Берест, І.О.Помазан. – К.: Літера ЛТД, 2011.
9. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: Іч./ О.М.Авраменко, М.Б. Блажко. – К.: Грамота, 2021. – 496 с.
10. Українська мова. Усі види переказів. 5-11 класи / Шабельник Т.М., Жовтобрюх В.Ф., Лісничка Л.Е. – Х.: Ранок, 2010.
11. Шабельник Т.М. Українська мова 11 клас. Плани-конспекти. Рівень стандарту. – Х.: Ранок, 2011.

Інтернет ресурси

1. <https://mon.gov.ua/> - офіційний сайт МОН України.
2. <https://www.kmu.gov.ua/> - урядовий портал.
3. <https://zno.osvita.ua> – тести ЗНО онлайн.
4. testportal.gov.ua/tag/zno-2018/ - Український центр оцінювання якості освіти.
5. <http://www.dnipro-ukr.com.ua> – Літературно-художній журнал «Дніпро».
6. <http://www.ukrmova.dn.ua> – українська мова та література.
7. <http://tsybulyanskabigmirnet.blogspot.com> - Блог "Еверест філології" (українська мова та література) для вчителів, учнів та їх батьків.
7. <http://school.xvatit.com> - Гіпермаркет знань — це повна матриця всіх уроків і тестів.
8. <http://testzno.com.ua/> Протестуй свої знання. На сайті можна перевірити свої сили в написанні тестів ЗНО з різних предметів, у т.ч. з української мови та літератури. Тестування проводиться анонімно без попередньої реєстрації. Інформація про тестування учасника є конфіденційною.
9. <http://ukrtvory.ru> - Українські твори з літератури. Твори учнівські (5-12 клас), не всі досконалі, проте на головній сторінці та в розділі "Робота над творами" гарний матеріал для підготовки учнів до написання творів.
10. http://ippo.org.ua/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=59&Itemid

[d=61](#) Сайт інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету ім. Б.Грінченка. Корисні матеріали для учителів мови й літератури, у т.ч. для підготовки до атестації.

11. <http://www.glazova.org.ua> - Для вчителів української мови. Сайт веде Олександра Глазова.

12. <http://rozumniki.net/catalog/products/ukrayins%60ka-mova-ta-literatura> - Мультимедійні підручники з української мови та літератури.